

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของหมู่บ้านคูเมืองและหมู่บ้านหนองกก

1. หมู่บ้านคูเมือง (คณะกรรมการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค, 2537)

ที่ตั้ง หมู่บ้านคูเมือง หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองเกษตร อำเภอสามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสามสะแกแสง ไปทางทิศเหนือ ประมาณ 9 กิโลเมตร

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านหนองไผ่ ตำบลเมืองเกษตร อำเภอสามสะแกแสง
2. ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านตะโก ตำบลเมืองเกษตร อำเภอสามสะแกแสง
3. ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านเมืองทอง ตำบลเมืองเกษตร อำเภอสามสะแกแสง
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านโนนเมือง ตำบลเมืองเกษตร อำเภอสามสะแกแสง

ประวัติความเป็นมา

ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2475 โดยเป็นชาวบ้านที่ย้ายมาจาก บ้านตะโก หมู่ 3 ตำบลเมืองเกษตร เหตุผลที่มีชื่อหมู่บ้านว่า คูเมือง นั้นเนื่องมาจากที่ตั้งของหมู่บ้านนั้นจะมีกำแพงดินและคูเมืองเก่าล้อมรอบ ในปี พ.ศ. 2480-2483 หมู่บ้านคูเมืองประสบปัญหาความแห้งแล้ง ประกอบกับโรคระบาด คือไข้ดำ ทำให้ชาวบ้านหนีออกจากหมู่บ้านไปเกือบหมด

แต่เดิมนั้นหมู่บ้านคูเมือง ขึ้นสังกัดการปกครองกับ อำเภอโนนเมือง จังหวัดนครราชสีมา แล้วจึงเปลี่ยนมาขึ้นกับอำเภอสามสะแกแสง และในปี 2537 จึงได้เปลี่ยนมาขึ้นกับตำบลเมืองเกษตร

จำนวนประชากร

มีราษฎรอาศัยอยู่จำนวน 1,010 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 191 ครัวเรือน แยกเป็นเพศชาย 528 คน หญิง 482 คน

สภาพพื้นที่

สภาพดินเป็นดินเหนียวปนทราย ในหมู่บ้านมีพื้นที่ทั้งหมด 4,881 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 4,229 ไร่ โดยที่ ไร่ละ 70 จะเป็นที่นาและ ไร่ละ 30 เป็นพื้นที่ทำไร่

แหล่งน้ำ

- 1.) ประเภทแหล่งน้ำกิน-น้ำใช้ จะได้มาจาก บ่อน้ำบาดาล 101 บ่อ และระบบประปาหมู่บ้าน
- 2.) ประเภทแหล่งน้ำผิวดิน จะมีสระน้ำ 3 สระ ได้แก่ สระหนองโพธิ์ สระสะแก สระลุง และมีลำห้วย 3 ลำห้วย ได้แก่ ลำห้วยโกรกกัญชา ลำห้วยตาปาน ลำห้วยตลกเต็ง

ไฟฟ้า

มีการให้บริการไฟฟ้าของรัฐ โดยที่ มีครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้าจำนวน 173 ครัวเรือน

การคมนาคม

มีถนนติดต่อถึงตัวอำเภอสามสะแกแสง คือ ถนนสายอำเภอโนนสูง-อำเภอคง พื้นถนนมีสภาพเป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 10 กิโลเมตร

นอกจากนั้น พาหนะของราษฎรในหมู่บ้านคูเมือง ได้แก่ รถปิคอัพ จำนวน 6 คัน รถมอเตอร์ไซด์ จำนวน 49 คัน รถจักรยานสองล้อ จำนวน 147 คัน รถอีแต๋น จำนวน 17 คัน และรถประเภทอื่นๆ (เช่น รถบรรทุก รถเก๋ง) จำนวน 2 คัน

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

รายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 29,555 บาทต่อปี (ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น) และอัตราค่าจ้างต่างๆ ไปในหมู่บ้าน คือ 50 บาทต่อวัน

การประกอบอาชีพ ผลผลิตและรายได้

- 1.) ทำนา จำนวน 150 ครัวเรือน ผลผลิตเฉลี่ย 310 กิโลกรัมต่อไร่
- 2.) พืชไร่อายุสั้น ได้แก่
 - ปลูกข้าวโพด จำนวน 8 ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ 2 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 200 กิโลกรัมต่อไร่
- 3.) พืชไร่อายุยาว ได้แก่
 - ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 20 ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ 10 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 1,900 กิโลกรัมต่อไร่
 - ปลูกพริก จำนวน 162 ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ 3 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 180 กิโลกรัมต่อไร่
- 4.) เลี้ยงสัตว์ ได้แก่
 - เลี้ยงวัว 69 ครัวเรือน จำนวนวัวทั้งหมด 494 ตัว ทำรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 6,000 บาทต่อปี

- เลี้ยงควาย 20 คัวเรือน จำนวนควายทั้งหมด 80 ตัว ทำรายได้เฉลี่ยคัวเรือนละ 3,500 บาทต่อปี
- เลี้ยงหมู 8 คัวเรือน จำนวนหมูทั้งหมด 53 ตัว ทำรายได้เฉลี่ยคัวเรือนละ 4,000 บาทต่อปี

โครงสร้างประชากร

อายุ 1วัน-3ปีเต็ม	เพศหญิง 22 คน	เพศชาย 24 คน	รวม 46 คน
อายุ 3ปี1วัน-6ปีเต็ม	เพศหญิง 17 คน	เพศชาย 22 คน	รวม 39 คน
อายุ 6ปี1วัน-12ปีเต็ม	เพศหญิง 54 คน	เพศชาย 52 คน	รวม 106 คน
อายุ 12ปี1วัน-14ปีเต็ม	เพศหญิง 44 คน	เพศชาย 62 คน	รวม 106 คน
อายุ 14ปี1วัน-18ปีเต็ม	เพศหญิง 41 คน	เพศชาย 51 คน	รวม 92 คน
อายุ 18ปี1วัน-50ปีเต็ม	เพศหญิง 226 คน	เพศชาย 243 คน	รวม 469 คน
อายุ 50ปี1วัน-60ปีเต็ม	เพศหญิง 39 คน	เพศชาย 41 คน	รวม 80 คน
อายุ 60ปี1วันขึ้นไป	เพศหญิง 39 คน	เพศชาย 33 คน	รวม 72 คน

สภาพแรงงาน

มีแรงงานที่ออกไปทำงานนอกตำบล จำนวน 135 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- เป็นเพศชาย จำนวน 70 คน อายุอยู่ในช่วง 15ปี-30ปี
- เป็นเพศหญิง จำนวน 65 คน อายุอยู่ในช่วง 15ปี-30ปี

และพบว่าทั้งชายและหญิง ส่วนใหญ่ออกไปเป็นแรงงานในอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ ซึ่งไปทำงานเป็นเวลานานกว่า 3 เดือน

สาธารณสุขและอนามัย

มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขให้บริการภายในหมู่บ้าน

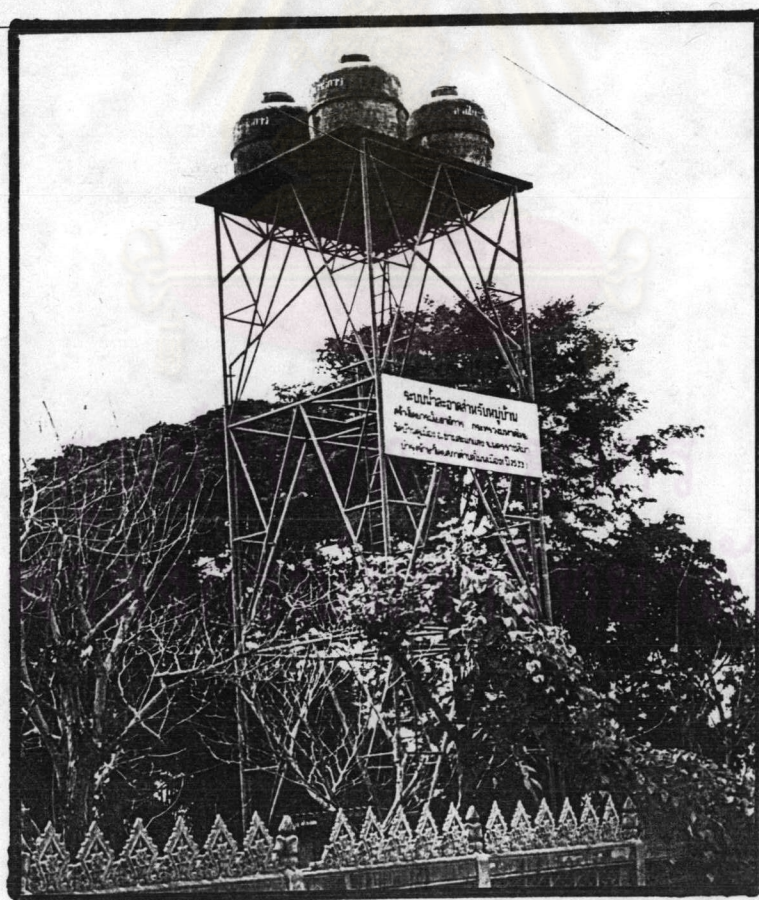
ภาพที่ 3.1 แสดงแผนที่โดยสังเขปของหมู่บ้านคูเมือง

- สัญลักษณ์**
- ==== ถนนลาดยาง
 - ถนนลูกรัง
 - สระน้ำ
 - ~~~~~ คลองส่งน้ำ
 - บ่อบาดาล
 - ⊗ ประปาหมู่บ้าน
 - ⌚ วัด

ภาพที่ 3.2 แสดงทางเข้าหมู่บ้านคูเมือง

ภาพที่ 3.3 แสดงลักษณะโครงการประปาหมู่บ้านคูเมืองในระบบท่อดึงสูง

2. หมู่บ้านหนองกก (คณะกรรมการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค, 2537)

ที่ตั้ง หมู่บ้านหนองกก ถูกแยกออกเป็น 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 หมู่ 2 และหมู่ 3 ตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา (สำหรับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะใช้โครงการประปาหมู่บ้านหนองกก หมู่ 2) อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสีคิ้วประมาณ 13 กิโลเมตร

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านห้วยตะแคงใต้ ตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว
2. ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านนาหนองและบ้านหนองโอง ตำบลบ้านหิน
3. ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านศิระกระบือ ตำบลบ้านหิน
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านส้มทุ่ม ตำบลหนองบัวน้อย

ประวัติความเป็นมา

เดิมเป็นหมู่บ้านในเขตการปกครอง ตำบลบ้านหิน ต่อมาได้แยกพื้นที่การปกครอง 9 หมู่บ้าน ตั้งเป็น ตำบลหนองบัวน้อย เมื่อ พ.ศ. 2531

บ้านหนองกก เป็นกลุ่มหมู่บ้านรวมกัน 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านหนองกกยางกลาง หมู่ที่ 2 บ้านหนองกก หมู่ที่ 3 บ้านหนองกกวังม่วง สำหรับชื่อหนองกก มาจากการตั้งถิ่นฐานของราษฎรเมื่อแรกมีหนองน้ำและต้นกกอยู่เป็นจำนวนมาก

จำนวนประชากร

รวมทั้งสิ้น 1,168 คน 183 ครัวเรือน แยกเป็นชาย 560 คน หญิง 608 คน และเฉพาะ หมู่ 2 นั้น มีประชากร 300 คน 64 ครัวเรือน แยกเป็นชาย 136 คน หญิง 164 คน

สภาพพื้นที่

หมู่บ้านหนองกก หมู่ 2 มีพื้นที่ทั้งหมด 3,321 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 3,070 ไร่ ป่าชุมชน 60 ไร่

แหล่งน้ำ

- 1.) ประเภทน้ำกิน-น้ำใช้ จะได้จาก บ่อน้ำบาดาล 6 บ่อและระบบประปาหมู่บ้าน
- 2.) ประเภทแหล่งน้ำผิวดิน มีสระน้ำบ้านหนองกก 1 สระและลำห้วยยางกลาง

ไฟฟ้า

มีการบริการไฟฟ้าของรัฐ จำนวน 64 ครัวเรือน (เฉพาะหมู่ 2)

การคมนาคม

มีถนนตัดจากที่ว่าการอำเภอสีคิ้ว คือ ทางหลวง 201 รวมทั้งถนนลูกรังบ้านหนองกก-ทางหลวง 201 ระยะทาง 5 กิโลเมตร นอกนั้นมีถนนลูกรังบ้านหนองกก-บ้านศิระกระบือ 1 กิโลเมตร ถนนลูกรังบ้านหนองกก-บ้านหนองโอง และถนนลูกรังบ้านหนองกก-บ้านนาหนอง

2 กิโลเมตร

สำหรับพาหนะของประชาชนในหมู่ 2 นั้นได้แก่ รถปิคอัพ จำนวน 2 คัน รถมอเตอร์ไซด์ 2 คัน รถจักรยานสองล้อ 11 คัน รถอีแต๋น 7 คัน และรถประเภทอื่นๆ (เช่นรถบรรทุก รถเก๋ง) จำนวน 2 คัน

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ในหมู่ 2 นั้น ประชาชนมีรายได้เฉลี่ย 74,265 บาทต่อปี (ยังไม่หักค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น) อัตราค่าจ้างทั่วๆ ไปในหมู่บ้านคือ 60 บาทต่อวัน

การประกอบอาชีพ ผลผลิตและรายได้ (หมู่ 2)

- 1.) ทำนาจำนวน 61 ครัวเรือน ผลผลิตเฉลี่ย 400 กิโลกรัมต่อไร่
- 2.) พืชไร่อายุสั้น ได้แก่
 - ปลูกข้าวโพด จำนวน 42 ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ 20 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 450 กิโลกรัมต่อไร่
- 3.) พืชไร่อายุยาว ได้แก่
 - มันสำปะหลัง จำนวน 42 ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ 30 ไร่ 2 งาน ผลผลิตเฉลี่ย 3,000 กิโลกรัมต่อไร่
- 4.) เลี้ยงสัตว์ ได้แก่
 - เลี้ยงวัว 13 ครัวเรือน จำนวนวัวทั้งหมด 320 ตัว ทำรายได้เฉลี่ย 25,000 ต่อปี
 - เลี้ยงหมู 12 ครัวเรือน จำนวนหมูทั้งหมด 70 ตัว ทำรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 4,000 บาทต่อปี
 - เลี้ยงเป็ด-ไก่ 50 ครัวเรือน จำนวน 1,530 ตัว ทำรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 1,000 บาทต่อปี
 - เลี้ยงสัตว์น้ำจืด 3 ครัวเรือน ใช้พื้นที่เพาะเลี้ยงเฉลี่ย 2 งาน ทำรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 10,000 บาทต่อปี
- 5.) ทอผ้า 4 ครัวเรือน รายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 4,000 บาทต่อปี

โครงสร้างประชากร

ในหมู่บ้านหนองกก หมู่ 2 จะมีประชากรแยกตามช่วงอายุ ดังนี้
 อายุ 1วัน-3ปีเต็ม เพศหญิง 15 คน เพศชาย 8 คน รวม 23 คน
 อายุ 3ปี1วัน-6ปีเต็ม เพศหญิง 22 คน เพศชาย 17 คน รวม 39 คน

อายุ 6ปีวัน-12ปีเต็ม เพศหญิง 18 คน เพศชาย 14 คน รวม 32 คน
 อายุ 12ปีวัน-14ปีเต็ม เพศหญิง 5 คน เพศชาย 4 คน รวม 9 คน
 อายุ 14ปีวัน-18ปีเต็ม เพศหญิง 9 คน เพศชาย 10 คน รวม 19 คน
 อายุ 18ปีวัน-50ปีเต็ม เพศหญิง 75 คน เพศชาย 64 คน รวม 139 คน
 อายุ 50ปีวัน-60ปีเต็ม เพศหญิง 18 คน เพศชาย 20 คน รวม 38 คน
 อายุ 60ปีวันขึ้นไป เพศหญิง 22 คน เพศชาย 10 คน รวม 32 คน

สภาพแรงงาน

มีแรงงานในหมู่ 2 ที่ออกไปทำงานนอกตำบล จำนวน 8 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- เป็นเพศชาย จำนวน 5 คน อายุอยู่ในช่วง 40ปี-45ปี
- เป็นเพศหญิง จำนวน 3 คน อายุอยู่ในช่วง 30ปี-40ปี

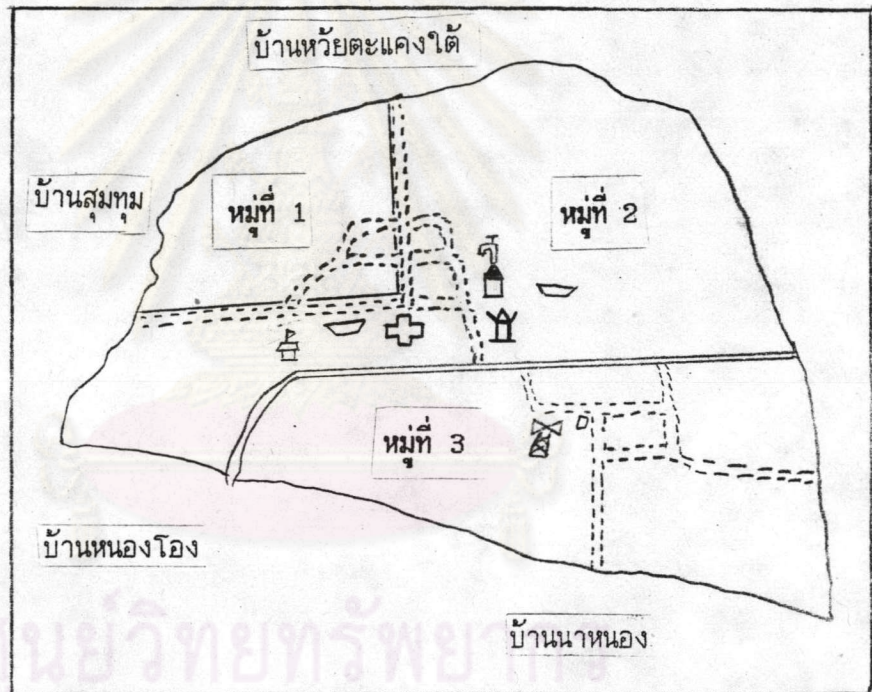
รวมทั้งพบว่าแรงงานส่วนใหญ่ที่ออกไปทำงานนอกตำบลส่วนใหญ่เป็นช่างฝีมือ (เช่น ช่างไม้ ช่างปูน เป็นต้น) และส่วนมากเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ ซึ่งไปเป็นระยะเวลาานกว่า 3 เดือน

สาธารณสุขและอนามัย

มีสถานอนามัย 1 แห่ง เจ้าหน้าที่ 3 คน อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 18 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3.4 แสดงแผนที่โดยสิ่ง เชปของหมู่บ้านหนองกก

สัญลักษณ์

- ประปาหมู่บ้าน
- โรงเรียน
- วัด
- สถานีอนามัย
- ศูนย์ข้อมูลหมู่บ้าน
- ท่อกระจายน้ำ
- สระน้ำ

ภาพที่ 3.5 แสดงทางเข้าหมู่บ้านหนองกก

ภาพที่ 3.6 แสดงลักษณะโครงการประปาหมู่บ้านหนองกกในระบบถึงความดิน